

บทที่ 3

การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารของรัฐ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพกำไรของธนาคารของรัฐ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บข้อมูลจากงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานประจำปีของธนาคารของรัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2549 และเก็บข้อมูลจากเอกสารประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกังบการเงินของธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้ มีธนาคารของรัฐทั้งหมด จำนวน 9 ราย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยเลือกธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 1 ธนาคาร คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และเลือกธนาคารที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 2 ธนาคาร คือ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไร ที่ผู้ศึกษาใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรในครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. การค้นหาสัญญาณเตือนภัย โดยทำการค้นหาสัญญาณเตือนภัยจากรายงานของผู้สอบบัญชีที่ผิดปกติ
งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. ประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร (Evaluation of Accounting Policy affect to Quality of Earning)

การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไรนี้จะใช้ลักษณะของนโยบายทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรมาเป็นตัววัดและประเมินผล ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดนั้น จะดูจากลักษณะของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ แล้วประเมินออกมาเป็น 3 ค่าด้วยกัน คือ “ทางบวก” แสดงถึงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่เป็นนโยบายการบัญชีที่ดี และส่งผลให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพ “ทางลบ” แสดงถึงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่เป็นนโยบายการบัญชีที่ไม่ค่อยดีและส่งผลให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพด้วย และ “ไม่มีผลกระทบ” แสดงถึงว่ากิจการไม่ได้มีการปฏิบัติหรือใช้เกณฑ์นั้น ๆ อยู่ ดังนั้น หากกิจการมีนโยบายการบัญชีที่ส่งผลในทางลบมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลให้คุณภาพกำไรของกิจการลดต่ำลงเท่านั้น

3. การประเมินฝ่ายบริหาร (Management Appraisal)

การวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยใช้วิธีการหักคะแนนลงโทษเป็นแต่ละจุดไปนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การที่กิจการเลือกรับนโยบายการบัญชีใดมาใช้นั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยส่วนตัวของผู้บริหารนั่นเอง ซึ่งรายการตรวจสอบนี้จะมีคะแนนลงโทษสำหรับการใช้นโยบายการ

4. ใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่
 - อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก
 - อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน
 - อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
 - อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
 - อัตราส่วนคุณภาพกำไร
5. วัดความแปรปรวนและความเสี่ยง (Standard Deviation and Risk Measurement)
 - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน

3.1 การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

3.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ธนาคารกรุงไทย จำกัด เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรก เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2509 โดยการควบกิจการของธนาคารเกษตร จำกัด และธนาคารมณฑล จำกัด ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ทั้งคู่ เข้าเป็นธนาคารเดียวกันตามนโยบายของรัฐบาล และได้ใช้ชื่อใหม่ว่า "ธนาคารกรุงไทย จำกัด" ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า "Krung Thai Bank Limited" ใช้สัญลักษณ์ "นกวาญุกษ์" ซึ่งเป็นเครื่องหมายของกระทรวงการคลัง ต่อมาธนาคารกรุงไทยได้รับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารสยาม จำกัด ในวันที่ 17 สิงหาคม 2530 ทำให้ธนาคารกรุงไทยกลายเป็น ธนาคารพาณิชย์ของรัฐเพียงแห่งเดียว มีสินทรัพย์มากเป็นอันดับสองของประเทศ สามารถสนองตอบนโยบาย การเงินการคลังของประเทศ และมีการนำหุ้นของธนาคารเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2532 นับเป็นรัฐวิสาหกิจแห่งแรกที่นำหุ้นเข้าซื้อ-ขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยได้เริ่มเปิดการซื้อขายหุ้นของธนาคารกรุงไทย ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2532 เป็นต้นมา และได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2537 โดยใช้ชื่อ "ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)" (Krung Thai Bank Public Company Limited) โดยมี

ต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จากงบการเงิน ซึ่งมีการจัดทำตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และประกาศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามเทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไร

3.1.2 การค้นหาสัญญาณเตือนภัย

การค้นหาสัญญาณเตือนภัยซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของกิจการที่จะเกิดขึ้นตามมา โดยที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนจากตัววัดผลการดำเนินงาน หรือตัววัดฐานะทางการเงินที่สำคัญ ๆ ของ จากการค้นหาสัญญาณเตือนภัยของธนาคารกรุงไทย (ภาคผนวก ก) พบข้อมูลดังนี้

3.1.2.1 รายงานผู้สอบบัญชี ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จากรูปภาพที่ 3.1 – 3.3 พบว่าผู้สอบบัญชีได้แสดงรายงานแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีสิ่งผิดปกติ งบการเงินมีการจัดทำอย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ต่องบการเงินปี 2547 – 2549

รูปภาพที่ 3.1 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2547

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 ผลการดำเนินงานรวมและเฉพาะธนาคาร การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และเฉพาะธนาคาร และกระแสเงินสดรวมและเฉพาะธนาคาร สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นางสัจจา ศตะนาวิณ)

รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาววิไลลักษณ์ อัญมณีรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

Office of the Auditor General

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548

ที่มา : งบการเงินธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2547

รูปภาพที่ 3.2 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2548

<p>สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า <u>งบการเงินข้างต้นนี้</u>แสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 และ 2547 ผลการดำเนินงานรวมและเฉพาะธนาคาร การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และเฉพาะธนาคาร และกระแสเงินสดรวมและเฉพาะธนาคาร สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป</p> <p>(นางสาวเพ็ญศรี สรณารักษ์) รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(นางสาววิไลลักษณ์ อัญมณีรัตน์) ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบ</p> <p>สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน Office of the Auditor General วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549</p>

ที่มา : งบการเงินธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2548

รูปภาพที่ 3.3 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2549

<p>สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า <u>งบการเงินข้างต้นนี้</u>แสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 และ 2548 ผลการดำเนินงานรวมและเฉพาะธนาคาร การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และเฉพาะธนาคาร และกระแสเงินสดรวมและเฉพาะธนาคาร สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป</p> <p>(คุณหญิงจารุวรรณ เมณฑกา) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(นางสาวกัญญา วิไลลักษณ์) ผู้อำนวยการสำนักงาน</p> <p>สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน Office of the Auditor General วันที่ 1 มีนาคม 2550</p>
--

ที่มา : งบการเงินธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2549

3.1.2.2 กิจกรรมมียอดเงินกู้ยืมระยะยาวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากตารางที่ 3.1 จะเห็นได้ว่า บมจ.ธนาคารกรุงไทย มียอดเงินกู้ยืมระยะยาวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ณ วันสิ้นปีหรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างกันไปจากปีที่ผ่าน ๆ มา โดยกิจกรรมมียอดเงินกู้ยืมระยะยาว เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2547 และ 2548 คิดเป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 104 ตามลำดับ เป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจกรรมกำลังประสบกับปัญหาในการจัดหาเงินทุนเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จากแหล่งเงินทุนภายในกิจการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของกิจการ

ตารางที่ 3.1 แสดงเงินกู้ยืมระยะยาวและการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ) ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

หน่วย (บาท)

	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
เจ้าหนี้เงินกู้ยืมระยะยาว	10,000,000,000	20,400,000,000	35,780,504,000
เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	100.00	104.00	75.39

3.1.2.3 กิจกรรมมียอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปี หรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างกันไปจากปีที่ผ่าน ๆ มา จากตารางที่ 3.2 นั้นจะเห็นได้ว่า กิจกรรมมียอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างมากในปี 2548 – 2549 คิดเป็นร้อยละ 4,259.74 และ 81,119.76 ตามลำดับ เป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจการอาจทำการกู้ยืมเงินมาเพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้จากการให้สินเชื่อเพิ่มตอนปลายงวดให้สูงขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้นั้น มีความเสี่ยงต่อสภาพคล่องของกิจการในการชำระหนี้สินระยะสั้น อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร

ตารางที่ 3.2 แสดงเงินกู้ยืมระยะสั้นและการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ) ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

หน่วย (บาท)

	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
เจ้าหนี้เงินกู้ยืมระยะสั้น	1,173,779	51,173,779	41,563,221,077
เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	100.00	4,259.74	81,119.76

ตารางที่ 3.3 แสดงการสรุปสิ่งที่ผิดปกติที่พบจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัยของ บมจ. ธนาคารกรุงไทย ระหว่างปี 2547 - 2549

	สิ่งที่ผิดปกติ
1. รายงานของผู้สอบบัญชี	ไม่มีสิ่งผิดปกติ
2. งบการเงิน	1. ยอดเงินกู้ยืมระยะยาวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2. ยอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปีหรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่าน ๆ มา
3. หมายเหตุประกอบงบการเงิน	ไม่มีสิ่งผิดปกติ

จากตารางที่ 3.3 พบว่า บมจ.ธนาคารกรุงไทย มีสิ่งผิดปกติจากงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า งบการเงินของกิจการอาจมีสิ่งผิดปกติขึ้น และส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ทำให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.1.3 ประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร

(Evaluation of Accounting Policy affect to Quality of Earning)

การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไรนี้จะใช้ลักษณะของนโยบายทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรมาเป็นตัววัดและประเมินผล ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดนั้น พบว่า จะดูจากลักษณะของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ แล้วประเมินออกมาเป็น 3 ค่าด้วยกัน คือ “ทางบวก” แสดงถึงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่เป็นนโยบายการบัญชีที่ดีและส่งผลให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพ “ทางลบ” แสดงถึงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่เป็นนโยบายการบัญชีที่ไม่ค่อยดีและส่งผลให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพด้วย และ “ไม่มีผลกระทบ” แสดงถึงว่ากิจการไม่ได้มีการปฏิบัติหรือใช้เกณฑ์นั้น ๆ อยู่ ดังนั้น หากกิจการมีนโยบายการบัญชีที่ส่งผลในทางลบมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลให้คุณภาพกำไรของกิจการลดต่ำลงเท่านั้น

การศึกษารั้งนี้ใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการ ซึ่งมีการค้นหาสัญญาณเตือนภัย (ภาคผนวก ก หัวข้อ การค้นหาสัญญาณเตือนภัย) เป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบการประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร ดังแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
1. หละหลวม (Liberal)	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
2. ระมัดระวังเกินไป (Ultraconservative)	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
3. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก	ทางบวก
4. ค่าต่าง ๆ ที่ประมาณขึ้นต่างไปจากค่าที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
5. นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
6. การตั้งค่าใช้จ่ายที่โอกาสที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการในอนาคตมีน้อยมากเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
7. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือที่ทางการเสนอ	ทางบวก	ทางบวก
8. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุน ทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงรอบด้าน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
9. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
10. Income Smoothing	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
11. กำไรที่ได้มาจากการขยับรายได้ในอนาคตเข้ามาเป็นรายได้ในงวดปัจจุบันหรือการนำรายได้ของงวดก่อนมารับรู้เป็นรายได้ในงวดปัจจุบัน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
12. กำไรสุทธิไม่สัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับค่าขาย	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
13. รับรู้รายได้ก่อนที่การให้บริการที่มีนัยสำคัญจะเสร็จสิ้น	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
14. ชะลอการรับรู้รายได้ออกไปโดยขาดเหตุผล	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
15. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับกำไรที่ได้รับรู้ไปแล้วในงวดก่อน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
16. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับรายการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ของงวดก่อน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
17. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้ต่ำเกินไป	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ

ตารางที่ 3.4 ผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
18. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้สูงเกินไป	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
19. ในงวดปัจจุบันมีการตั้งสำรองค่าใช้จ่ายหรือขาดทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่มีนัยสำคัญอันเป็น ผลมาจากการขาดความระมัดระวังในการตั้งสำรองอย่างเพียงพอในงวดที่ผ่านมา	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
20. การล้างบาง (Taking a Financial Bath) โดยการตัดจำหน่ายสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายครั้งใหญ่ ภายหลังจากที่ผู้บริหารชุดใหม่เข้าทำการครอบงำกิจการ	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ

จากตารางที่ 3.4 พบว่า กิจการมีนโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ดังนี้

3.1.3.1 สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ จากสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญของกิจการ พบว่า กิจการมีนโยบายการบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีและแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ปฏิบัติกันในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยเฉพาะนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ ซึ่งมีการรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้มีการรับรู้รายได้ให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ กำหนดให้กิจการต้องมีการรับรู้รายได้ได้ดอกเบี้ยตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (รูปภาพที่ 3.4) ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านบวกต่อคุณภาพกำไรของกิจการ

3.1.3.2 การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือที่ทางการเสนอ ในปี 2549 ได้มีข้อกำหนดของการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญใหม่ ตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งกิจการได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ใหม่คือ มีการกันเงินสำรองสำหรับลูกหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว หรืออยู่ระหว่างบังคับคดี ในอัตราร้อยละ 100 ส่งผลด้านบวกต่อคุณภาพกำไร ดังได้แสดงในรูปภาพที่ 3.5

รูปภาพที่ 3.4 แสดงนโยบายการบัญชีที่สำคัญเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ประจำปี 2549

<p>3.2 การรับรู้รายได้ดอกเบี้ย</p> <p>รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ยกเว้นดอกเบี้ยจากเงินให้กู้ยืมที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนทุกราย และธนาคารบันทึกยกเลิกรายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่ได้บันทึกเป็นรายได้ไว้แล้วสำหรับรายได้ที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนดังกล่าว เฉพาะที่ธนาคารได้บันทึกบัญชีเป็นรายได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543 โดยจะรับรู้เป็นรายได้เฉพาะที่ได้รับชำระจริงซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด</p> <p>รายได้จากสัญญาเช่าของบริษัทย่อยแห่งหนึ่งมีการรับรู้รายได้ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายได้จากสัญญาเช่าซื้อบันทึกเป็นรายได้ตามวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงตามวงที่ถึงกำหนดชำระ - รายได้จากสัญญาเช่าการเงินบันทึกเป็นรายได้ตามวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงตามระยะเวลาของสัญญาเช่าการเงิน - รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงานบันทึกเป็นรายได้ตามระยะเวลาที่ให้เช่า
--

รูปภาพที่ 3.5 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินของ บมจ. ธนาคารกรุงไทย ข้อ 1 ประจำปี 2549

<p>1. ข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทยในการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ</p> <p>ในปี 2549 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกประกาศ เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ ประกาศ ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2549 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วุดการบัญชีหลังของปี 2549 เป็นต้นไป กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์กันเงินสำรองในอัตราร้อยละ 100 สำหรับส่วนต่างระหว่างยอดหนี้ตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากลูกหนี้ หรือมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกันโดยให้ทยอยกันตามระยะเวลาดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว หรืออยู่ระหว่างบังคับคดี และลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี ให้กันเงินสำรองตั้งแต่วุดการบัญชีหลังของปี 2549 เป็นต้นไป 2. ลูกหนี้ที่ถูกจัดเป็นสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ และชั้นสงสัย ให้กันเงินสำรองตั้งแต่วุดการบัญชีแรกของปี 2550 เป็นต้นไป 3. ลูกหนี้ที่ถูกจัดเป็นสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐานให้กันเงินสำรองตั้งแต่วุดการบัญชีหลังของปี 2550 เป็นต้นไป <p>ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 ธนาคารได้กันเงินสำรองตามเกณฑ์ใหม่สำหรับลูกหนี้กลุ่มที่ 1 (ลูกหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว หรืออยู่ระหว่างบังคับคดี และลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี) ครบถ้วนแล้ว โดยลูกหนี้กลุ่มนี้มียอดเงินให้สินเชื่ออยู่คุณภาพ จำนวน 41,159.57 ล้านบาท ดอกเบี้ยค้างรับ จำนวน 518.46 ล้านบาท และค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ คำนวณตามเกณฑ์ใหม่ของ ธปท. จำนวน 17,124.25 ล้านบาท โดยธนาคารได้เลือกใช้วิธีกันเงินสำรองในอัตราร้อยละ 100 สำหรับส่วนต่างระหว่างยอดหนี้ตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกันตามระยะเวลา ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ธปท.</p>

ตารางที่ 3.5 แสดงการสรุปผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ บมจ. ธนาคารกรุงไทย

นโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร	ผลกระทบ
1. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก
2. การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนด	ทางบวก

จากตารางที่ 3.5 พบว่า กิจการมีนโยบายบัญชีที่มีผลกระทบด้านบวกต่อคุณภาพกำไร แสดงให้เห็นว่ากำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.1.4 การประเมินฝ่ายบริหาร (Management Appraisal)

การวิเคราะห์คุณภาพกำไรโดยใช้วิธีการหักคะแนนลงโทษเป็นแต่ละจุดไปนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การที่กิจการเลือกรับนโยบายการบัญชีใดมาใช้นั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยส่วนตัวของผู้บริหารนั่นเอง ซึ่งรายการตรวจสอบนี้จะมีคะแนนลงโทษสำหรับการใช้นโยบายการบัญชีที่ไม่เหมาะสมในแต่ละเรื่องไว้ในระดับที่แตกต่างกันไป การวิเคราะห์อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบคุณภาพกำไรของกิจการในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา คะแนนลงโทษดังกล่าวจะกำหนดคะแนนลงโทษที่จะพิจารณาตัดจากแต่ละนโยบายการบัญชีที่พิจารณาเห็นว่าหละหลวมเกินไป (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2549) ตัวอย่างเช่น หากกิจการตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง จะตัด 1 คะแนน แต่ถ้าหากไม่พบว่ากิจการมีการตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง ก็จะไม่มีการตัดคะแนนและใช้คำว่า “ไม่พบ” แทน ยิ่งกิจการสะสมคะแนนลงโทษไว้มากเท่าไร คุณภาพกำไรของกิจการก็ยิ่งลดต่ำลงเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการ เป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบการประเมินฝ่ายบริหารที่มีผลต่อคุณภาพกำไร เป็นการหักคะแนนในแต่ละจุด โดยเฉพาะสรุปนโยบายการบัญชีสำคัญของกิจการ อีกทั้งยังใช้ข้อมูลจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัย (ภาคผนวก ก หัวข้อการค้นหาสัญญาณเตือนภัย) ประกอบการพิจารณาด้วย

ตารางที่ 3.6 แสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ บมจ. ธนาคารกรุงไทย

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
1. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง Investment Tax	-1	- 1
2. Credit ที่คำนวณขึ้นโดยใช้วิธี Flow Through	ไม่พบ	- 1
3. การตั้งสิทธิบัตรเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่พบ	- 2
4. การใช้วิธีต้นทุนเต็ม (Full Cost Accounting) ในธุรกิจน้ำมัน	ไม่พบ	- 5
	ไม่พบ	-1
5. การตั้งค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	ไม่พบ	- 1
6. การตั้งสำรองเพื่อขาดทุนไว้ต่ำกว่าผลขาดทุนที่ควรจะได้บันทึกไว้ในทางบัญชี	ไม่พบ	-1
7. การตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีโดยใช้ระยะเวลาที่ยาวเกินไป		
8. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยอิงอายุการใช้งานกับอายุจริง (Physical Life) ซึ่งยาวกว่าอายุที่จะให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแก่กิจการ (Economic Life)	ไม่พบ	-1
9. จำนวนเงินจ่ายขาดในหนี้สินเงินบำนาญ (ส่วนเกินของหนี้สินเงินบำนาญที่เกินกว่ารายได้อายุธรรมของทรัพย์สินโครงการบำนาญ)		
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ ½ ปี	ไม่พบ	-1
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 1 ปี	ไม่พบ	-2
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 2 ปี	ไม่พบ	-3
10. การรับรู้รายได้จากสัญญาก่อนการชำระเงินจะเสร็จสิ้น	ไม่พบ	-3
11. การรับรู้รายได้จากงานที่ทำเสร็จเพียงบางส่วน	ไม่พบ	-1
12. การจัดจำแนกลูกหนี้ระยะยาวเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	ไม่พบ	-2
13. การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่พบ	-1
14. การจัดจำแนกที่ดินรอการพัฒนาไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	ไม่พบ	-3
15. ไม่ได้ตัดจำหน่ายค่าความนิยมที่ได้บันทึกไว้	ไม่พบ	-1

ตารางที่ 3.6 แสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
16. การตีราคาสินค้าคงเหลือโดยใช้วิธี FIFO	ไม่พบ	-1
17. ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four	-1	-1
18. การรวมกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายได้จากการดำเนินงานปกติ	ไม่พบ	- 1
19. การจัดสรรต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่ส่วนงานที่ได้มีการยกเลิกการดำเนินงานมากเกินควร	ไม่พบ	- 1
20. สมควรได้รับคะแนนลงโทษในประเด็นอื่น ๆ	ไม่พบ	-5
รวม	- 2	- 37

จากตารางที่ 3.6 แสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า กิจการได้รับคะแนนลงโทษ ในเรื่อง

3.1.4.1 การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง จากรูปภาพที่ 3.6 แสดงถึงการที่กิจการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง ซึ่งมีแนวโน้มทำให้แสดงผลกำไรสูง (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549) จะมีค่า P/E Ratio ต่ำกว่ากิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีอัตราเร่ง เนื่องจากตลาดจะมองกิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงว่ากำลังพยายามที่จะสร้างกำไรให้สูงขึ้น โดยตัดค่าเสื่อมราคาแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะส่งผลให้กำไรของกิจการมีคุณภาพต่ำกว่าคุณภาพกำไรของกิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยใช้อัตราเร่ง

รูปภาพที่ 3.6 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.8 ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ประจำปี 2547 - 2549

อาคารและอุปกรณ์ คำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรงในอัตราร้อยละ 5 ต่อปีสำหรับอาคาร และอัตราร้อยละ 20 ต่อปีสำหรับอุปกรณ์ ส่วนอุปกรณ์ที่มีราคาทุนไม่เกิน 3,000 บาท ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่ซื้อ

3.1.4.2 ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four จากรายงานของผู้สอบบัญชี ประจำปี 2547 – 2549 (รูปภาพที่ 3.1 – 3.3 หน้า 26 -27) พบว่า กิจการใช้สำนักงานสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ตารางที่ 3.7 แสดงการสรุปรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ
1.การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง	- 1
2.ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four	- 1
รวม	-2

จากตารางที่ 3.7 พบว่า กิจการได้รับคะแนนลงโทษเพียงเล็กน้อย คือ -2 จากคะแนนลงโทษทั้งหมด - 37 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นโยบายการบัญชีของกิจการมีผลกระทบทางด้านลบเพียงเล็กน้อยต่อคุณภาพกำไรของกิจการ ดังนั้น กำไรของกิจการจึงเป็นกำไรที่มีคุณภาพด้วยจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.1.5 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ตารางที่ 3.8 แสดงอัตราส่วนทางการเงินของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ระหว่างปี 2547-2549

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
1.อัตราส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินฝาก	0.9322	0.9075	0.9547
2.อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	0.5570	0.4278	0.4839
3.อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	-1.7648	2.1962	-0.5761
4.อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย	-0.2388	3.8732	0.6229
5.อัตราส่วนคุณภาพกำไร	-0.1169	1.3966	0.3413

อัตราส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินฝาก เป็นอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการว่าสามารถจัดหาสินทรัพย์ได้มากกว่าหรือเท่ากับหนี้สินที่มีอยู่ อัตราส่วนในปี 2547 – 2549 มีจำนวนต่ำกว่า 1 เพียงเล็กน้อย ถือว่ามีกิจการสภาพคล่องที่ดี

อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน เป็นอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการว่าสามารถจัดหาสินทรัพย์ได้มากกว่า หรือกับหนี้สินที่กิจการมีอยู่ โดยพิจารณาเฉพาะสินทรัพย์และหนี้สินที่มีสภาพคล่องสูง ในปี 2547 มีอัตราส่วน 0.5570 และลดลง

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า หากกิจการสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงานได้เท่ากับกำไรสุทธิที่รายงานไว้ ย่อมแสดงให้เห็นว่ากำไรนั้นเกิดจากการดำเนินงานที่แท้จริง ไม่ใช่การทำธุรกรรมทางการเงินและถือว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพ ซึ่งดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของ ธนาคารกรุงไทย ในปี 2547 คือ -1.7648 และเพิ่มขึ้นเป็น 2.1962 ในปี 2548 แสดงถึงกำไรที่ได้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการดำเนินงาน ส่วนปี 2549 มีค่าติดลบเท่ากับ -0.5761 อาจแสดงถึงสิ่งผิดปกติเพราะมีความผันผวน ในขณะที่กำไรสุทธิสูงขึ้นทุกปี กำไรที่เกิดขึ้นอาจเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ

ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคาร เป็นตัวบ่งบอกว่ากิจการสามารถจัดหาเงินจากกิจกรรมดำเนินงาน เพื่อนำไปชำระดอกเบี้ยได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคารกรุงไทย เท่ากับ -0.2388 ในปี 2547 ส่วนปี 2548 มียอดเท่ากับ 3.8732 และในปี 2549 เท่ากับ 0.6229 แสดงถึงกิจการมีความสามารถในการจัดหาเงินจากกิจกรรมดำเนินงานมาชำระดอกเบี้ยลดลง แต่ค่าที่ได้ไม่ติดลบถือว่ายังมีความสามารถหาเงินมาชำระดอกเบี้ยได้

อัตราส่วนคุณภาพกำไร เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กับกำไรที่ได้รายงานในงบกำไรขาดทุน ซึ่งอัตราส่วนคุณภาพกำไรของธนาคารกรุงไทย มีค่าติดลบในปี 2547 คือ -0.1169 ส่วนปี 2548 และ 2549 คือ 1.3966 และ 0.3413 ตามลำดับ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเนื่องจาก ปี 2548-2549 มีค่าเป็นบวก

จากอัตราส่วนทางการเงินของ ธนาคารกรุงไทย พบว่า มีอัตราส่วนที่ดีหรือกิจการมีสภาพคล่องที่ดี เนื่องจาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องของกิจการแสดงค่าที่ดี รวมถึงอัตราส่วนคุณภาพกำไร ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน อาจแสดงถึงสิ่งผิดปกติ เนื่องจากควรจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับกำไรที่เพิ่มขึ้นทุกปี แต่มีความผันผวน โดยภาพรวมแล้ว กำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.1.6 วัดความแปรปรวนและความเสี่ยง (Standard Deviation and Risk Measurement)

ตารางที่ 3.9 แสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของ บมจ. ธนาคารกรุงไทย

1. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,743.78
2. สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน	0.1487

จากการศึกษาการวัดความแปรปรวนและความเสี่ยงของ ธนาคารกรุงไทย พบว่า กิจการมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1,743.78 และมีสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน เท่ากับ 0.1487 แสดงให้เห็นว่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีค่าต่ำกว่ากำไรถัวเฉลี่ยไม่มากนัก (กำไรถัวเฉลี่ยเท่ากับ 11,725.2175) ส่งผลให้กำไรมีเสถียรภาพ ส่วนสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนที่มีค่าต่ำมาก ๆ แสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงที่น้อยมาก ถือได้ว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพในหัวข้อนี้

จากตารางที่ 3.10 การวิเคราะห์คุณภาพกำไรตามเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) นั้น พบว่า มีสิ่งผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบต่อคุณภาพกำไร โดยกิจการมีสิ่งที่มีผลกระทบทางด้านบวกต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ การแสดงรายงานของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขในปี 2547-2549 และนโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้ ดอกเบี้ยรับ ที่รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลานั้นสะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ โดยได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 และมีการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเรื่องค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ให้เป็นไปตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมถึงมีอัตราส่วนทางการเงินที่ดี ส่วนสิ่งที่มีผลกระทบทางด้านลบต่อคุณภาพกำไร คือ การมียอดเงินเจ้ากู้ยืมระยะยาวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการมียอดเจ้าหนี้เงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการได้ รวมถึงแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ด้วย และไม่ใช้สำนักงานบัญชีในกลุ่ม Big Four มีการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง

ตารางที่ 3.10 แสดงการสรุปการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

เทคนิคการวิเคราะห์ คุณภาพกำไร	วิเคราะห์จาก	ผลกระทบทางด้านลบ ต่อคุณภาพกำไร	ผลกระทบทางด้าน บวกต่อคุณภาพกำไร
1. การค้นหาสัญญาณ เตือนภัย	- งบการเงิน	- ยอดเงินกู้ยืมระยะ ยาวสูงขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง - ยอดเงินกู้ยืมระยะ สั้น สูงขึ้นอย่าง ผิดปกติ ณ วันสิ้นปี หรือ ณ ช่วงเวลาที่ แตกต่างไปจากปีที่ ผ่าน ๆ มา	- ผู้สอบบัญชีแสดง รายงานแบบไม่มี เงื่อนไขปี 2547-2549
2. การประเมินผล กระทบของ นโยบายบัญชี	- หมายเหตุประกอบ งบการเงิน		- สะท้อนความเป็น จริงทางเศรษฐกิจ - การเปลี่ยนแปลงทาง บัญชีสอดคล้องกับ ที่ทางการกำหนด
3. การประเมินฝ่าย บริหาร	- รายงานของผู้สอบ บัญชี	- ไม่ได้ใช้สำนักงาน บัญชีในกลุ่ม Big four	
	- หมายเหตุประกอบ งบการเงิน	- การตัดค่าเสื่อมราคา โดยวิธีเส้นตรง	
4. การวิเคราะห์ อัตราส่วนทาง การเงิน	- งบการเงิน	- อัตราส่วนกระแสเงิน สด จาก ก ก าร ดำเนินงานมีค่าติด ลบ	- อัตราส่วนทาง การเงินอื่นมีค่าที่ดี

3.2 การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารออมสิน

3.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ธนาคารออมสิน เป็นนิติบุคคล ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 โดยมีสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่ที่ 470 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ประกอบธุรกิจหลัก ดังนี้ การรับฝากเงิน ซื้อมือหรือขายพันธบัตรรัฐบาล ลงทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งรัฐมนตรีอนุญาต และกิจการอันพึงเป็นงานธนาคาร โดยมีสาขาอยู่ทั่วประเทศ

ต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน จากงบการเงินซึ่งมีการจัดทำตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบัญชีและการเงินรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2548 ตามเทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไร

3.2.2 การค้นหาสัญญาณเตือนภัย

การค้นหาสัญญาณเตือนภัยซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของกิจการที่จะเกิดขึ้นตามมา โดยที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนจากตัววัดผลการดำเนินงาน หรือตัววัดฐานะทางการเงินที่สำคัญ ๆ ของ จากการค้นหาสัญญาณเตือนภัยของธนาคารออมสิน (ภาคผนวก ก) พบข้อมูลดังนี้

3.2.2.1 รายงานของผู้สอบบัญชีพิคปคิ คือ รายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารออมสิน จากรูปภาพที่ 3.7-3.9 พบว่า ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข และมีการตั้งข้อสังเกตต่องบการเงินของกิจการ ในปี 2547 ส่วนในปี 2548 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข และในปี 2549 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข ถือว่าเป็นสัญญาณเตือนภัยที่บ่งบอกถึงผู้บริหารและผู้สอบบัญชีมีความเห็นขัดแย้งกันเกี่ยวกับรายการบางรายการว่า ควรมีวิธีปฏิบัติทางบัญชีอย่างไรจึงจะเกิดความเหมาะสม ทำให้มีผลกระทบทางด้านลบต่อคุณภาพกำไรของกิจการ

3.2.2.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีของธนาคารออมสิน มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องของการรับรู้รายได้และการตั้งค่าเผื่อนี่สงสัยจะสูญ โดยผู้สอบบัญชีได้ให้ข้อสังเกตไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี (รูปภาพที่ 3.10) และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ประจำปี 2547(รูปภาพที่ 3.11) มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี เรื่องการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยของสินเชื่อบริษัทบุคคลที่ใช้สมุดเงินฝากหรือสลากค้ำประกัน โดยเปลี่ยนจากเกณฑ์เงินสดมาใช้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชี และการเงินของรัฐวิสาหกิจที่กำหนดให้รัฐวิสาหกิจมีระบบบัญชีที่เหมาะสมตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลานั้นเป็นการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการ

รูปภาพที่ 3.7 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารออมสิน ประจำปี 2547

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า ยกเว้นผลกระทบต่อการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ของเรื่องที่กำลังในวาระการพิจารณาเงิน ข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของทุนและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ ธนาคารออมสิน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

โดยไม่เป็นเงื่อนไขในการแสดงความเห็นต่อการเงิน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินขอให้สังเกต ดังนี้

1. ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 1.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี เรื่องการรับรู้รายได้ ดอกเบี้ยของสินเชื่อประเภทบุคคลที่ใช้สมุดเงินฝากหรือสลากค้ำประกัน
2. ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 1.4 การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี เรื่องการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อประเภทธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อในระบบงาน GSB LOAN

(นางสาววิไลลักษณ์ อัญมณีรัตน์) (นางวรรณดี เรืองกิตติสกุล)

ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน 8

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

วันที่ 11 เมษายน 2548

ที่มา : งบการเงินธนาคารออมสิน ประจำปี 2547

รูปภาพที่ 3.8 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารออมสิน ประจำปี 2548

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 และ 2547 ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของทุนและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ ธนาคารออมสิน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นางสาววิไลลักษณ์ อัญมณีรัตน์) (นางวรรณดี เรืองกิตติสกุล)
ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน 8
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 1 มีนาคม 2549

ที่มา : งบการเงินธนาคารออมสิน ประจำปี 2548

รูปภาพที่ 3.9 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารออมสิน ประจำปี 2549

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า ยกเว้นผลกระทบต่องบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ของเรื่องที่กำลังกล่าวในวรรคสาม งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 และ 2548 ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของทุนและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ ธนาคารออมสิน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(คุณหญิงจรรุวรรณ เมณฑกา) (นางสาวกัญญา วิไลกษณา)
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้อำนวยการสำนักงาน
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 1 มีนาคม 2550

ที่มา : งบการเงินธนาคารออมสิน ประจำปี 2549

รูปภาพที่ 3.10 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารออมสิน ประจำปี 2547

โดยไม่เป็นเงื่อนไขในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินขอให้สังเกต ดังนี้

1. ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 1.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี เรื่องการรับรู้รายได้ ดอกเบี้ยของสินเชื่อประเภทบุคคลที่ใช้สมุดเงินฝากหรือสลากค้ำประกัน
2. ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 1.4 การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี เรื่องการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อประเภทธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อในระบบงาน GSB LOAN

รูปภาพที่ 3.11 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินของ ธนาคารออมสิน เรื่องการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี และการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี ประจำปี 2547

<p>1.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี</p> <p>ธนาคารได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี เรื่องการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยของสินเชื่อประเภทบุคคลที่ใช้สมุดเงินฝาก หรือฝากประจำ โดยเปลี่ยนจากเกณฑ์เงินสดมาใช้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ตั้งแต่งวดสามเดือนและเก้าเดือนสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2547 เป็นต้นไป ซึ่งในงวดนี้มีผลกระทบทำให้ธนาคารรับรู้รายได้ดอกเบี้ยของเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นจำนวน 37.58 ล้านบาท</p> <p>1.4 การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี</p> <p>14.1 ธนาคารได้เปลี่ยนแปลงประมาณการทางการบัญชี เรื่องการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อประเภทธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเปลี่ยนจากเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาใช้ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังเหมือนสินเชื่อประเภทอื่น ๆ ตั้งแต่งวดสามเดือนและหกเดือนสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2547 เป็นต้นไป</p> <p>14.2 สินเชื่อในระบบงาน GSB LOAN ได้เปลี่ยนวิธีประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้จากลูกหนี้ที่มียอดเงินกู้คงเหลือไม่เกิน 180 วัน มากำหนดตามกลุ่มอายุหนี้ที่ค้างชำระเพื่อตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เช่นเดียวกับสินเชื่อระบบงานอื่น ตั้งแต่งวดปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 เป็นต้นไป</p>
--

รูปภาพที่ 3.12 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินของ ธนาคารออมสิน เรื่องการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี ประจำปี 2549

<p>2.3 การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี</p> <p>2.3.1 ธนาคารได้เปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีเรื่อง การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐบาลกิจ พ.ศ. 2548 ตั้งแต่งวดสามเดือนสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549</p> <p>2.3.2 ในงวดนี้ธนาคารได้เปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี เรื่อง การรับรู้รายได้เงินให้สินเชื่อทุกประเภท (ยกเว้นสินเชื่อประเภทบุคคลที่ใช้กรรมสิทธิ์เงินฝากสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวค่าประกัน) และเงินลงทุนในตราสารหนี้ของบริษัท จากการบันทึกยกเลิกการรับรู้รายได้ทั้งจำนวนเมื่อผิดนัดชำระต้นเงิน/ดอกเบี้ยเกิน 6 เดือน เป็นการบันทึกยกเลิกการรับรู้รายได้ทั้งจำนวนเมื่อผิดนัดชำระต้นเงิน/ดอกเบี้ยเกิน 3 เดือน และเมื่อได้รับชำระดอกเบี้ยจึงจะรับรู้เป็นรายได้ตามปกติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลทำให้สินทรัพย์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 และกำไรสุทธิสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดลง โดยไม่สามารถระบุจำนวนเงินที่มีผลกระทบได้ เนื่องจากระบบงานได้หยุดรับรู้รายได้เงินให้สินเชื่อ เมื่อลูกหนี้ค้างชำระเกิน 3 เดือน</p>
--

3.2.2.3 การเพิ่มขึ้นในเงินกู้ยืม พบว่ากิจการมีการเพิ่มขึ้นของยอดเงินกู้ยืมระยะยาว ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.11 จากในปี 2547 มียอด 0 บาท เพิ่มขึ้นในปี 2548 เป็น 173.08 ล้านบาท คิดเป็นอัตราร้อยละ 100 และปี 2549 เพิ่มจากปี 2548 เป็น 237.10 คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.99 สัญญาดังกล่าวแสดงถึง กิจการอาจทำการกู้ยืมเงินมาเพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อ เพื่อเพิ่มรายได้ ตอนปลายงวดให้สูงขึ้น ส่งผลต่อสภาพคล่องของกิจการ รวมถึงมีความเสี่ยงจากการชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยด้วย ทำให้เกิดผลด้านลบต่อคุณภาพกำไร

ตารางที่ 3.11 แสดงเงินกู้ยืมระยะยาว และการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ) ของธนาคารออมสิน

หน่วย (บาท)

	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
เงินกู้ยืมระยะยาว	0.00	173,086,587.94	237,097,087.72
เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	0.00	100.00	36.99

ตารางที่ 3.12 แสดงการสรุปสิ่งที่ผิดปกติที่พบจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัยของ ธนาคารออมสิน

	สิ่งที่ผิดปกติ
1. รายงานของผู้สอบบัญชี	1.1 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขในปี 2547 1.2 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขในปี 2549
2. งบการเงิน	2.1 การเพิ่มขึ้นของบัญชีเงินกู้ยืมระยะยาวอย่างต่อเนื่อง
3. หมายเหตุประกอบ งบการเงิน	3.1 มีการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี

จากตารางที่ 3.12 พบว่า ธนาคารออมสิน มีสิ่งผิดปกติทั้งจากรายงานของผู้สอบบัญชี งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า งบการเงินของกิจการอาจมีสิ่งผิดปกติ รวมถึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร จากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.2.3 ประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร (Evaluation of Accounting Policy affect to Quality of Earning)

การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไรนี้จะใช้ลักษณะของนโยบายทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรมาเป็นตัววัดและประเมินผล ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดนั้น จะดูจากลักษณะของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ แล้วประเมินออกมา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการ โดยเฉพาะสรุปนโยบายการบัญชีสำคัญของกิจการ มาประเมินผลดังแสดงในตารางที่ 3.13 ซึ่งมีการค้นหาสัญญาณเตือนภัย (ภาคผนวก ก) มาประกอบการพิจารณาด้วย

จากตารางที่ 3.13 กิจการมีนโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ดังนี้

3.2.3.1 สะท้อนความสะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ จากสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญของกิจการ พบว่า กิจการมีนโยบายการบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีและแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ปฏิบัติกันในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยเฉพาะนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ สำหรับดอกเบี้ยของเงินให้สินเชื่อทุกประเภท ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจที่กำหนดให้รัฐวิสาหกิจมีระบบบัญชีที่เหมาะสมตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลานั้นเป็นการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (รูปภาพที่ 3.13) ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร

3.2.3.2 นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น จากรูปภาพที่ 3.14 พบว่า มีการบันทึกเงินให้กู้ยืม (เงินให้สินเชื่อ) เป็นเงินลงทุน ซึ่งกระทรวงการคลังอนุญาตให้ปฏิบัติได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2548 ประกาศ ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2548 ซึ่งกำหนดให้รัฐวิสาหกิจที่คณะรัฐมนตรีมีมติยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ แต่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีรับรองทั่วไป มีผลต่อเงินลงทุนแสดงมูลค่าสูงไป และเงินให้สินเชื่อแสดงมูลค่าต่ำไป จำนวน 3,014.26 ล้านบาท และทำให้การคิดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในจำนวนที่ต่ำไป กำไรขาดทุนที่แสดงในงบกำไรขาดทุนย่อมสูงกว่าความเป็นจริง ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของธนาคาร

ตารางที่ 3.13 แสดงผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
1. หละหลวม (Liberal)	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
2. ระมัดระวังเกินไป (Ultraconservative)	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
3. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก	ทางบวก
4. ค่าต่าง ๆ ที่ประมาณขึ้นต่างไปจากค่าที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
5. นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น	ทางลบ	ทางลบ
6. การตั้งค่าใช้จ่ายที่โอกาสที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการในอนาคตมีน้อยมากเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
7. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือที่ทางการเสนอ	ทางบวก	ทางบวก
8. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุน ทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงรอบด้าน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
9. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
10. Income Smoothing	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
11. กำไรที่ได้มาจากการขยับรายได้ในอนาคตเข้ามาเป็นรายได้ในงวดปัจจุบันหรือการนำรายได้ของงวดก่อนมารับรู้เป็นรายได้ในงวดปัจจุบัน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
12. กำไรสุทธิไม่สัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับค่าขาย	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
13. รับรู้รายได้ก่อนที่การให้บริการที่มีนัยสำคัญจะเสร็จสิ้น	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
14. ชะลอการรับรู้รายได้ออกไปโดยขาดเหตุผล	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
15. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับกำไรที่ได้รับรู้ไปแล้วในงวดก่อน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
16. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับรายการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ของงวดก่อน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
17. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้ต่ำเกินไป	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ

ตารางที่ 3.13 ผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
18. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้สูงเกินไป	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
19. ในงวดปัจจุบันมีการตั้งสำรองค่าใช้จ่ายหรือขาดทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่มีนัยสำคัญอันเป็นผลมาจากการขาดความระมัดระวังในการตั้งสำรองอย่างเพียงพอในงวดที่ผ่านมา	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
20. การล้างบาง (Taking a Financial Bath) โดยการตัดจำหน่ายสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายครั้งใหญ่ ภายหลังจากที่ผู้บริหารชุดใหม่เข้าทำการครอบงำกิจการ	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ

รูปภาพที่ 3.13 แสดงนโยบายบัญชีที่สำคัญเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ ของธนาคารออมสิน ประจำปี 2549

<p>การรับรู้รายได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ สำหรับดอกเบี้ยของเงินให้สินเชื่อทุกประเภท (ยกเว้นสินเชื่อประเภทบุคคลที่ใช้กรรมธรรม์เงินฝากสงเคราะห์ชีวิต และครอบครัวค้ำประกัน) และเงินลงทุนในตราสารหนี้ของบริษัทที่ผิดนัดชำระต้นเงิน/ดอกเบี้ยเกิน 3 เดือน จะบันทึกยกเลิกการรับรู้รายได้นั้นทั้งจำนวน และเมื่อได้รับชำระดอกเบี้ยจึงจะรับรู้เป็นรายได้ใหม่ - สินเชื่อประเภทบุคคลที่มีกรรมธรรม์เงินฝากสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวค้ำประกัน จะบันทึกรับดอกเบี้ยล่วงหน้า ณ วันที่จ่ายเงินให้กู้ และทยอยรับรู้เป็นรายได้ในแต่ละเดือนตลอดอายุสัญญา - รายได้เงินปันผลจะรับรู้เมื่อมีสิทธิได้รับเงินปันผล - รายได้นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นจะรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

รูปภาพที่ 3.14 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินของธนาคารออมสิน เรื่องเงินลงทุนระยะยาว ประจำปี 2549

<p>3.5.2 เงินลงทุนระยะยาว</p> <p>หุ้นสามัญของเงินลงทุนทั่วไปจำนวน 3,425.30 ล้านบาท ได้รวมหุ้นสามัญของบริษัทหนึ่ง จำนวน 33.75 ล้านบาท ที่ธนาคารมีสัญญาร่วมทุนโดยมีอำนาจควบคุมกิจการ ซึ่งธนาคารได้แก้ไขสัญญาร่วมทุน ทำให้ธนาคารไม่มีอำนาจควบคุมกิจการดังกล่าว ตั้งแต่งวดหกเดือนสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2549 และหุ้นสามัญของอีกบริษัทหนึ่งจำนวน 3,014.26 ล้านบาท ที่ธนาคารได้ซื้อจากกระทรวงการคลัง ซึ่งธนาคารได้บันทึกเป็นเงินลงทุนตามราคาทุน ตามวิธีปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภายในระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ธนาคารชำระค่าหุ้น กระทรวงการคลังมีสิทธิในการซื้อหุ้นคืนจากธนาคารในราคาที่ยกเว้นจากต้นทุนที่ธนาคารรัฐซื้อร่วมกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ตกลงกัน - ในกรณีที่มีการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว ในขณะที่ธนาคารถือครองหุ้นอยู่ ธนาคารจะต้องดำเนินการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง - ธนาคารจะไม่โอนหุ้นดังกล่าว รวมทั้งไม่โอนสิทธิและหน้าที่ของตนซึ่งเกิดจากการซื้อหุ้นนี้ให้แก่บุคคลอื่น <p>การบันทึกรายการเป็นเงินลงทุนดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ทำให้เงินลงทุนแสดงมูลค่าสูงไปเป็นจำนวน 3,014.26 ล้านบาท และเงินให้สินเชื่อแสดงมูลค่าต่ำไปด้วยจำนวนเดียวกัน</p>

3.2.3.3 การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือที่ทางการเสนอ พบว่า ในปี 2549 กิจการได้มีการเปลี่ยนแปลงประมาณการบัญชีเรื่อง การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐบาลกิจ พ.ศ. 2548 ประกาศ ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2548 ที่กำหนดให้ถ้ามีลูกหนี้ที่ค้างชำระเกินกว่า 1 ปีขึ้นไปนับจากวันที่ถึงกำหนดชำระ ให้สำรองหนี้สูญทั้งจำนวน (รูปภาพที่ 3.15) ซึ่งต่างไปจากหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยและหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

รูปภาพที่ 3.15 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินของธนาคารออมสิน เรื่องการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี ประจำปี 2549

<p>2.3.1 ธนาคารได้เปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีเรื่อง การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสินเชื่อ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐบาลกิจ พ.ศ. 2548 ตั้งแต่งวดสามเดือนสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549</p>
--

ตารางที่ 3.14 แสดงการสรุปผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ ธนาคาร ออมสิน ระหว่างปี 2547 - 2549

นโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร	ผลกระทบ
1. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก
2. นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างกันไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น	ทางลบ
3. การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนด	ทางบวก

จากตารางที่ 3.14 กิจการมีนโยบายบัญชีที่มีผลกระทบด้านบวกต่อคุณภาพกำไรมากกว่าด้านลบ กำไรของกิจการจึงเป็นกำไรที่มีคุณภาพจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.2.4 การประเมินฝ่ายบริหาร (Management Appraisal)

การวิเคราะห์คุณภาพกำไรโดยใช้วิธีการหักคะแนนลงโทษเป็นแต่ละจุดไปนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การที่กิจการเลือกรับนโยบายการบัญชีใดมาใช้นั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยส่วนตัวของผู้บริหารนั่นเอง ซึ่งรายการตรวจสอบนี้จะมีคะแนนลงโทษสำหรับการใช้นโยบายการบัญชีที่ไม่เหมาะสมในแต่ละเรื่องไว้ในระดับที่แตกต่างกันไป การวิเคราะห์อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบคุณภาพกำไรของกิจการในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา คะแนนลงโทษดังกล่าวจะกำหนดคะแนนลงโทษที่จะพิจารณาตัดจากแต่ละนโยบายการบัญชีที่พิจารณาเห็นว่าหลวมเกินไป (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549) ตัวอย่างเช่น หากกิจการตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง จะตัด 1 คะแนน แต่ถ้าหากไม่พบว่ากิจการมีการตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง ก็จะไม่มีการตัดคะแนนและใช้คำว่า “ไม่พบ” แทน ยิ่งกิจการสะสมคะแนนลงโทษไว้มากเท่าไร คุณภาพกำไรของกิจการก็ยิ่งลดต่ำลงเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการ โดยเฉพาะสรุปนโยบายการบัญชีสำคัญของกิจการ เป็นการหักคะแนนลงโทษแต่ละจุด อีกทั้งยังใช้ข้อมูลจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัย (ภาคผนวก ก) ประกอบการพิจารณาด้วย

ตารางที่ 3.15 แสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
1. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง Investment Tax	-1	- 1
2. Credit ที่คำนวณขึ้นโดยใช้วิธี Flow Through	ไม่พบ	- 1
3. การตั้งสิทธิบัตรเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่พบ	- 2
4. การใช้วิธีต้นทุนเต็ม (Full Cost Accounting) ในธุรกิจน้ำมัน	ไม่พบ	- 5
5. การตั้งค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	ไม่พบ	- 1
6. การตั้งสำรองเพื่อขาดทุนไว้ต่ำกว่าผลขาดทุนที่ควรจะได้บันทึกไว้ในทางบัญชี	ไม่พบ	- 1
7. การตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีโดยใช้ระยะเวลาที่ยาวเกินไป	ไม่พบ	- 1
8. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยอิงอายุการใช้งานกับอายุจริง (Physical Life) ซึ่งยาวกว่าอายุที่จะให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแก่กิจการ (Economic Life)	ไม่พบ	- 1
9. จำนวนเงินจ่ายขาดในหนี้สินเงินบำนาญ (ส่วนเกินของหนี้สินเงินบำนาญที่เกินกว่าราคายุติธรรมของทรัพย์สินโครงการบำนาญ)		
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ ½ ปี	ไม่พบ	-1
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 1 ปี	ไม่พบ	-2
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 2 ปี	ไม่พบ	-3
10. การรับรู้รายได้จากสัญญาก่อนการชำระเงินจะเสร็จสิ้น	ไม่พบ	- 1
11. การรับรู้รายได้จากงานที่ทำเสร็จเพียงบางส่วน	ไม่พบ	- 1
12. การจัดจำแนกลูกหนี้ระยะยาวเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	ไม่พบ	- 2
13. การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่พบ	- 1
14. การจัดจำแนกที่ดินรอการพัฒนาไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	ไม่พบ	- 3
15. ไม่ได้ตัดจำหน่ายค่าความนิยมที่ได้บันทึกไว้	ไม่พบ	- 1

ตารางที่ 3.15 แสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
16. การตีราคาสินค้าคงเหลือ โดยใช้วิธี FIFO	ไม่พบ	- 1
17. ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four	- 1	- 1
18. การรวมกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายได้จากการดำเนินงานปกติ	ไม่พบ	- 1
19. การจัดสรรต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่ส่วนงานที่ได้มีการยกเลิกการดำเนินงานมากเกินไป	ไม่พบ	- 1
20. สมควรได้รับคะแนนลงโทษในประเด็นอื่น ๆ	ไม่พบ	- 5
รวม	- 2	- 37

จากตารางที่ 3.15 พบว่า กิจการได้รับคะแนนลงโทษ ในเรื่อง

3.2.4.1 ตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง จากรูปภาพที่ 3.16 พบว่ากิจการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ การที่กิจการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำให้กำไรสูง (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549) จะมีค่า P/E ต่ำกว่ากิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีอัตราเร่ง เนื่องจากตลาดจะมองกิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงว่ากำลังพยายามที่จะสร้างกำไรให้สูงขึ้น โดยตัดค่าเสื่อมราคาแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะส่งผลให้กำไรของกิจการมีคุณภาพต่ำกว่าคุณภาพกำไรของกิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยใช้อัตราเร่ง

รูปภาพที่ 3.16 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงิน เรื่องการคำนวณค่าเสื่อมราคา ของธนาคารออมสิน ประจำปี 2547 -2549

2.2.11 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ

แสดงตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์ และคำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ ซึ่งอยู่ระหว่าง 5 – 20 ปี ไม่มีมูลค่าซาก อาคารที่ก่อสร้างบนที่เช่า (อาคารไม่ถือกรรมสิทธิ์) คำนวณค่าเสื่อมราคาของอาคารโดยวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 20 ปี หากสัญญาเช่าสิ้นสุดก่อนในงวดบัญชีใด ให้ถือค่าเสื่อมราคาที่ตั้งเหลือเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงวดบัญชีนั้น

3.2.4.2 ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four จากรายงานของผู้สอบบัญชี (รูปภาพที่ 3.7 – 3.9) ประจำปี 2547 – 2549 พบว่า กิจการใช้สำนักงานสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 3.16 แสดงการสรุปรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ
1. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง	- 1
2. ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four	- 1
รวม	-2

จากตารางที่ 3.16 พบว่า กิจการได้รับคะแนนลงโทษเพียงเล็กน้อย คือ -2 จากคะแนนลงโทษทั้งหมด - 37 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นโยบายการบัญชีของกิจการมีผลกระทบทางด้านลบเพียงเล็กน้อยต่อคุณภาพกำไรของกิจการ ดังนั้น กำไรของกิจการจึงเป็นกำไรที่มีคุณภาพด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.2.5 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ตารางที่ 3.17 แสดงอัตราส่วนทางการเงินของ ธนาคารออมสิน ระหว่างปี 2547 - 2549

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
1. อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก	0.5968	0.6815	0.7032
2. อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	0.6577	0.7736	0.7715
3. อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	-2.1052	-1.0274	-0.8470
4. อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย	-4.3064	-1.6882	0.1004
5. อัตราส่วนคุณภาพกำไร	-1.1741	-0.4515	0.0471

อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก อัตราส่วนที่ดีคือมีค่ามากกว่า 1 สำหรับของธนาคารออมสิน อัตราส่วนในปี 2547 คือ 0.5968 และเพิ่มขึ้น 0.6815 และ 0.7032 ในปี 2548 และ 2549 แสดงให้เห็นว่ากิจการมีสภาพคล่องที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน ในปี 2547-2549 มีแนวโน้มในทิศทางเดียวกับอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก แต่สัดส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่ำกว่าหนี้สินหมุนเวียนไม่มากนัก ถือว่ากิจการยังมีสภาพคล่อง และสามารถทำให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นได้

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า หากกิจการสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงานได้เท่ากับกำไรสุทธิที่รายงานไว้ ย่อมแสดงให้เห็นว่ากำไรนั้นเกิดจากการดำเนินงานที่แท้จริง ไม่ใช่การทำธุรกรรมทางการเงินและถือว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพ ซึ่งดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของ ธนาคารออมสิน ในปี 2547-2549 นั้น มียอดติดลบที่ลดลงทุกปี แสดงถึงเป็นกำไรที่มีคุณภาพของกิจการ

ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคาร จากปี 2547 และ 2548 มียอดที่ติดลบ คือ -4.3064 และ -1.6882 และเป็นบวกในปี 2549 คือ 0.1004 แสดงถึงกิจการมีความสามารถในการจัดหาเงินจากกิจกรรมดำเนินงาน มาชำระดอกเบี้ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้นนั่นเอง

อัตราส่วนคุณภาพกำไร เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กับกำไรที่ได้รายงานในงบกำไรขาดทุน ซึ่งอัตราส่วนคุณภาพกำไรของธนาคารออมสิน มีค่าติดลบในปี 2547 และ 2548 คือ -1.1741 และ -0.4515 แสดงว่าอาจมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น แต่ในปี 2549 มีค่าเป็นบวก คือ 0.0471 แสดงว่าในปี 2549 มีความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กับกำไรที่ได้รายงานในงบกำไรขาดทุนเพียงเล็กน้อย

จากอัตราส่วนทางการเงินของ ธนาคารออมสิน พบว่า มีอัตราส่วนที่ดีหรือกิจการมีสภาพคล่องที่ดี เนื่องจาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องของกิจการแสดงค่าที่ดี ยกเว้นอัตราส่วนคุณภาพกำไรที่อาจมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น เนื่องจากอัตราส่วนในปี 2547 และ 2548 มีค่าติดลบ ซึ่งเกิดจากการที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีติดลบ ในขณะที่กำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่าย ภาษี และค่าเสื่อมราคามีค่าเป็นบวก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.2.6 วัดความแปรปรวนและความเสี่ยง (Standard Deviation and Risk Measurement)

ตารางที่ 3.18 แสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของ ธนาคารออมสิน

1. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.1547
2. สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน	0.0001008883

จากการศึกษาการวัดความแปรปรวนและความเสี่ยงของ ธนาคารอมสิน พบว่า กิจการมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.1547 และมีสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน เท่ากับ 0.0001008883 แสดงให้เห็นว่า ค่าไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนที่มีค่าต่ำมาก ๆ แสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงที่น้อยมาก ถือได้ว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพในหัวข้อนี้

จากตารางที่ 3.19 จากการใช้เทคนิคการค้นหาสัญญาณเตือนภัย การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไรและการประเมินฝ่ายบริหาร การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน พบว่า กิจการมีสิ่งที่มีผลกระทบทางด้านบวกต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็น แบบไม่มีเงื่อนไขในปี 2548 มีการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้ของสินเชื่อที่ใช้สมุดหรือสลากค้ำประกันจากเกณฑ์เงินสด เป็นเกณฑ์สัดส่วนของเวลาซึ่งสะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีในการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียให้สอดคล้องกับที่หลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง แต่ต่างจากเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย รวมถึงมีอัตราส่วนทางการเงินมีค่าที่ดี ส่วนสิ่งที่มีผลกระทบทางด้านลบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ ผู้สอบบัญชีได้เสนอรายงานแบบมีเงื่อนไขในปี 2547 และ 2549 มีการเพิ่มขึ้นของบัญชีเงินกู้ยืมระยะยาวอย่างต่อเนื่อง มีการใช้นโยบายเรื่องการบันทึกเงินลงทุนแตกต่างกันไปจากหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และไม่ใช้สำนักงานบัญชีในกลุ่ม Big Four รวมถึงมีการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง

ตารางที่ 3.19 แสดงการสรุปการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของ ธนาคารออมสิน

เทคนิคการวิเคราะห์ คุณภาพกำไร	วิเคราะห์จาก	ผลกระทบทางด้านลบ ต่อคุณภาพกำไร	ผลกระทบทางด้าน บวกต่อคุณภาพกำไร
1. การค้นหาสัญญาณ เตือนภัย	- รายงานของผู้สอบ บัญชี	- ผู้สอบบัญชีแสดง ความเห็นแบบมี เงื่อนไขในปี 2547 และ 2549	- ผู้สอบบัญชีแสดง ความเห็น แบบไม่ มีเงื่อนไขในปี 2548
	- งบการเงิน	- การเพิ่มขึ้นของบัญชี เงินกู้ยืมระยะยาว อย่างต่อเนื่อง	
	- หมายเหตุประกอบ งบการเงิน		- มีการเปลี่ยนแปลงใน นโยบายการบัญชี และการเปลี่ยนแปลง ประมาณการทาง บัญชี
2. การประเมินผล กระทบของ นโยบายบัญชี	- หมายเหตุประกอบ งบการเงิน	- นโยบายการบัญชีที่ ใช้แตกต่างจากกลุ่ม อุตสาหกรรม	- สะท้อนความเป็น จริงทางเศรษฐกิจ - การเปลี่ยนแปลงทาง บัญชีสอดคล้องกับ ที่ทางการกำหนด
3. การประเมินฝ่าย บริหาร	- รายงานของผู้สอบ บัญชี	- ไม่ได้ใช้สำนักงาน บัญชีในกลุ่ม Big four	
	- หมายเหตุประกอบ งบการเงิน	- การตัดค่าเสื่อมราคา โดยวิธีเส้นตรง	
4. การวิเคราะห์ อัตราส่วนทาง การเงิน	- งบการเงิน		- อัตราส่วนทาง การเงินมีค่าที่ดี

3.3 การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

3.3.1 ข้อมูลทั่วไป

เมื่อปี พ.ศ. 2490 รัฐบาลได้ตั้ง ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่ง เงิน ทุน อำนวยสินเชื่อ แก่สหกรณ์ทั้งหลาย ที่มีอยู่ในประเทศไทยขณะนั้น ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ดำเนินงานให้กู้เงินแก่สหกรณ์มาจนถึง พ.ศ. 2509 รัฐบาลจึงได้พิจารณาจัดตั้ง ธนาคารขึ้นใหม่ เพื่อ ทำหน้าที่แทน ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ โดยมีเหตุผลดังนี้ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ไม่มีอำนาจใน การให้เงินกู้แก่เกษตรกร ที่ไม่ใช่สมาชิกสหกรณ์ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และไม่ได้ทำหน้าที่ในการ พิจารณาค่าของกู้ รวมถึงไม่ได้ทำหน้าที่ให้สินเชื่อแบบกำกับแนะนำ และยังไม่มีความหมายใดทำ หน้าที่นี้ได้ การดำเนินงานและองค์การของธนาคารเพื่อการสหกรณ์ยังไม่ได้รับ การรับรองจาก ต่างประเทศ จึงเป็นเหตุให้ กำลังเงินธนาคารไม่เพียงพอ ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จัดตั้ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2509 โดยให้เป็นสถาบัน ระดับชาติ มีฐานะเป็น รัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่อำนวยสินเชื่อ ให้แก่เกษตรกร อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านเกษตรกรโดยตรงและสถาบันเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตร และ สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีวัตถุประสงค์ มุ่งให้ ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริม อาชีพ การเกษตรหรือการดำเนินงาน ของ เกษตรกร กลุ่ม เกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ตลอดจน ส่งเสริมให้ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือ สหกรณ์การเกษตร สามารถ ประกอบอาชีพอย่างอื่น ที่ เกี่ยวเนื่องในการเกษตร เพื่อเพิ่ม รายได้ ให้แก่ครอบครัวเกษตรกร รวมทั้งให้ บริการรับ ฝากเงิน เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไปอีกด้วย

ต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ การเกษตร จากงบการเงินซึ่งมีการจัดทำตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 และ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบัญชีและการเงินรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2548 ตามเทคนิคในการ วิเคราะห์คุณภาพกำไร

3.3.2 การค้นหาสัญญาณเตือนภัย

จากการค้นหาสัญญาณเตือนภัยของ ธ.ก.ส. (ภาคผนวก ก) พบว่า

3.3.2.1 รายงานของผู้สอบบัญชีพิศปกติ กล่าวคือ รายงานของผู้สอบบัญชีของ ธ. ก.ส. จากรูปภาพที่ 3.17-3.19 พบว่าในปี 2547 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขต่องบ การเงิน และในปี 2548 แสดงความเห็นไม่ถูกต้องต้องงบกำไรขาดทุนของปี 2547 และปี 2549 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แต่ได้ให้ข้อสังเกตต่องบการเงินเกี่ยวกับเรื่องการขอ

3.3.2.2 กิจการมียอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปี หรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่านมา จากตารางที่ 3.20 พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มียอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปี หรือช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่านมา โดยกิจการมียอดเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในปี 2548 คิดเป็นร้อยละ 586.37 กิจการอาจทำการกู้ยืมเงินมาเพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มยอดขายตอนปลายงวดให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของกิจการได้ รวมถึงไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของกิจการ

รูปภาพที่ 3.17 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชีของ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2547

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า เนื่องจากผลกระทบของเรื่องที่กำลังกล่าวในวรรคสามและสี่ มีสาระสำคัญอย่างมาก งบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2548 และ 2547 ของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จึงไม่แสดงผลการดำเนินงานโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นางสาววิไลลักษณ์ อัญมณีรัตน์)
ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบ

(นางสาววิไล ถ้ำเลิศลักษณ์ชัย)
เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน 8

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 12 พฤษภาคม 2548

ที่มา : งบการเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2547

รูปภาพที่ 3.18 แสดงรายงานผู้สอบบัญชีของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2548

<p>สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2549 และ 2548 ผลการดำเนินงานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549 การเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549 และ 2548 ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และจากผลกระทบของเรื่องที่กำลังกล่าวในวรรคสาม ซึ่งมีสาระสำคัญอย่างมาก งบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2548 ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงไม่แสดงผลการดำเนินงาน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป</p> <p>(นางกรรณิกา สารพานิช) ผู้อำนวยการสำนักงาน</p> <p>(นางมณี วัชรกิจจา) นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน 7 รักษาการในตำแหน่ง นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน 8</p> <p>สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน วันที่ 19 พฤษภาคม 2549</p>

ที่มา : งบการเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2548

ตารางที่ 3.20 แสดงเงินกู้ยืมระยะสั้นและการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หน่วย (บาท)

	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
เงินกู้ยืม-ถึงกำหนดชำระใน 1 ปี	1,010,356,792	6,934,824,519	5,066,967,093
เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	0.34	586.37	-26.93

ลิขสิทธิ์ในหนังสือพิมพ์นี้เป็นของ
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

รูปภาพที่ 3.19 แสดงรายงานของผู้สอบบัญชี ของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2549

<p>สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2550 และ 2549 ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปี ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยถูกต้องตามที่ควรในสารคดีสำคัญของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป</p> <p>โดยไม่เป็นเงื่อนไขในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินขอให้สังเกตหมายเหตุ ประกอบงบการเงินข้อ 3.28 เรื่อง การขอจัดสรรเพิ่มทุน</p> <p>(คุณหญิงจรรววรรณ เมณฑกา) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(นางสาวกัญญา วิไลลักษณ์) ผู้อำนวยการสำนักงาน</p> <p>สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน วันที่ 21 พฤษภาคม 2550</p>

ที่มา : งบการเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2549

ตารางที่ 3.21 แสดงการสรุปสิ่งที่ผิดปกติที่พบจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัยของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ระหว่างปี 2547 - 2549

	สิ่งที่ผิดปกติ
1. รายงานของผู้สอบบัญชี	1.1 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขในปี 2547 1.2 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขในปี 2548 1.3 ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แต่มีข้อสังเกตในงบการเงิน ในปี 2549
2. งบการเงิน	ยอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปีหรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่านมา
3. หมายเหตุประกอบงบการเงิน	ไม่มีสิ่งผิดปกติ

จากตารางที่ 3.21 พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีสิ่งผิดปกติจากงบการเงิน ในเรื่องรายงานของผู้สอบบัญชีปี 2547 และ 2548 ที่ผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นแบบมี

3.3.3 ประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร

(Evaluation of Accounting Policy affect to Quality of Earning)

การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไรนี้จะใช้ลักษณะของนโยบายทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรมาเป็นตัววัดและประเมินผล ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดนั้น จะดูจากลักษณะของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ แล้วประเมินออกมาเป็น 3 ค่าด้วยกัน คือ “ทางบวก” แสดงถึงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่เป็นนโยบายการบัญชีที่ดี และส่งผลให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพ “ทางลบ” แสดงถึงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่เป็นนโยบายการบัญชีที่ไม่ค่อยดีและส่งผลให้กำไรของกิจการเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพด้วย และ “ไม่มีผลกระทบ” แสดงถึงว่ากิจการไม่ได้มีการปฏิบัติหรือใช้เกณฑ์นั้น ๆ อยู่

ดังนั้น หากกิจการมีนโยบายการบัญชีที่ส่งผลในทางลบมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลให้คุณภาพกำไรของกิจการลดต่ำลงเท่านั้น การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการ เป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบการประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร โดยเฉพาะสรุปนโยบายการบัญชีสำคัญของกิจการ อีกทั้งยังใช้ข้อมูลจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัย (ภาคผนวก ก หัวข้อการค้นหาสัญญาณเตือนภัย) ประกอบการพิจารณาด้วย

จากตารางที่ 3.22 พบว่ากิจการมีนโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ดังนี้

3.3.3.1 สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ จากสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญของกิจการ พบว่ากิจการมีนโยบายการบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี และแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ปฏิบัติกันในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยเฉพาะนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจที่กำหนดให้รัฐวิสาหกิจมีระบบบัญชีที่เหมาะสมตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลานั้นเป็นการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37ที่กำหนดให้การรับรู้รายได้ต้องรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ (รูปภาพที่ 3.20) ซึ่งส่งผลกระทบทางด้านบวกต่อคุณภาพกำไรของกิจการ

ตารางที่ 3.22 แสดงผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
1. หละหลวม (Liberal)	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
2. ระมัดระวังเกินไป (Ultraconservative)	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
3. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก	ทางบวก
4. ค่าต่าง ๆ ที่ประมาณขึ้นต่างไปจากค่าที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
5. นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น	ทางลบ	ทางลบ
6. การตั้งค่าใช้จ่ายที่โอกาสที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการในอนาคตมีน้อยมากเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
7. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือที่ทางการเสนอ	ไม่มีผลกระทบ	ทางบวก
8. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุน ทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงรอบด้าน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
9. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
10. Income Smoothing	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
11. กำไรที่ได้มาจากการขยับรายได้ในอนาคตเข้ามาเป็นรายได้ในงวดปัจจุบันหรือการนำรายได้ของงวดก่อนมารับรู้เป็นรายได้ในงวดปัจจุบัน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
12. กำไรสุทธิไม่สัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับค่าขาย	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
13. รับรู้รายได้ก่อนที่การให้บริการที่มีนัยสำคัญจะเสร็จสิ้น	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
14. ชะลอการรับรู้รายได้ออกไปโดยขาดเหตุผล	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
15. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับกำไรที่ได้รับรู้ไปแล้วในงวดก่อน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ

ตารางที่ 3.22 แสดงผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
16. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับรายการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ของงวดก่อน	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
17. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้ต่ำเกินไป	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
18. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้สูงเกินไป	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
19. ในงวดปัจจุบันมีการตั้งสำรองค่าใช้จ่ายหรือขาดทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่มีนัยสำคัญอันเป็นผลมาจากการขาดความระมัดระวังในการตั้งสำรองอย่างเพียงพอในงวดที่ผ่านมา	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ
20. การล้างบาง (Taking a Financial Bath) โดยการตัดจำหน่ายสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายครั้งใหญ่ ภายหลังจากที่ผู้บริหารชุดใหม่เข้าทำการครอบงำกิจการ	ไม่มีผลกระทบ	ทางลบ

รูปภาพที่ 3.20 แสดงนโยบายการบัญชีสำคัญเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2547 – 2549

<p>การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย โดยทั่วไปถือปฏิบัติตามเกณฑ์คงค้าง</p> <p>2.2.1 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเกษตรกรกร <u>รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์</u> ซึ่งรับรู้จากต้นเงินปกติจนถึงวันครบกำหนดชำระตามสัญญา หากลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้ตามสัญญาให้ระงับการรับรู้รายได้ และบันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วนั้น ออกจากบัญชีภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันครบกำหนดชำระ ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระรับรู้เมื่อได้รับชำระจริง</p> <p>2.2.2 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมสถาบันเกษตรกรกร <u>รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์</u> ซึ่งรับรู้จากต้นเงินปกติถึงวันสิ้นสุดปีบัญชีของสถาบันเกษตรกรกร หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ให้ทบดอกเบี้ยเป็นต้นเงินเฉพาะงวดแรก และในงวดต่อไปหากลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้ระงับการรับรู้รายได้ ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระรับรู้เมื่อได้รับชำระจริง</p> <p>2.2.3 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สัญญารวมต้นเงิน และสัญญารวมดอกเบี้ย และลูกหนี้เงินกู้ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ <u>รับรู้รายได้เมื่อได้รับชำระจริง</u></p>
--

3.3.3.2 นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น จากรูปภาพที่ 3.20 แสดงให้เห็นถึงกิจการมีการรับรู้ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนยกมา ปี 2544 รวมกับขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในปี 2544 เป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีและเฉลี่ยตัดเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ที่กำหนดให้กิจการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการขึ้น ส่งผลกระทบทางด้านลบต่อคุณภาพกำไร

รูปภาพที่ 3.21 แสดงรายงานผู้สอบบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2547

<p>ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.20.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรรับรู้ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนรอการตัดบัญชีที่ยกมาในงวดปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2544 ทั้งจำนวน รวมกับขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2544 เป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีและเฉลี่ยตัดเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลา 5 ปี ปีละเท่า ๆ กัน จำนวน 2,002.67 ล้านบาท ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ทำให้กำไรสุทธิสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2548 และ 2547 ต่ำไปจำนวน 2,002.67 ล้านบาท และ 2,002.67 ล้านบาทตามลำดับ</p> <p>ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.20.2 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2547 มีผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนรอการตัดบัญชีของเงินกู้ยืมจำนวน 3 สัญญา ที่ได้ชำระหนี้เสร็จสิ้นแล้ว เป็นจำนวน 1,356.79 ล้านบาท แต่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตัดผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนรอการตัดบัญชีของสัญญาดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายเพียงจำนวน 678.40 ล้านบาท ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ทำให้กำไรสุทธิสูงไปจำนวน 678.39 ล้านบาท และขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนรอการตัดบัญชีสูงไปด้วยจำนวนเดียวกัน</p>
--

ตารางที่ 3.23 แสดงการสรุปผลกระทบของนโยบายบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

นโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร	ผลกระทบ
1. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก
2. นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น	ทางลบ

จากตารางที่ 3.23 นั้นถึงแม้ว่ากิจการจะมีนโยบายการบัญชีที่สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ แต่กิจการก็ มีนโยบายการบัญชีที่แตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น ส่งผลกระทบทางด้านลบต่อคุณภาพกำไรจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.3.4 การประเมินฝ่ายบริหาร (Management Appraisal)

การวิเคราะห์คุณภาพกำไรโดยใช้วิธีการหักคะแนนลงโทษเป็นแต่ละจุดไปนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่ากิจการเลือกรับนโยบายการบัญชีใดมาใช้ในส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยส่วนตัวของผู้บริหารนั่นเอง ซึ่งรายการตรวจสอบนี้จะมีคะแนนลงโทษสำหรับการใช้นโยบายการบัญชีที่ไม่เหมาะสมในแต่ละเรื่องไว้ในระดับที่แตกต่างกันไป การวิเคราะห์อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบคุณภาพกำไรของกิจการในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา คะแนนลงโทษดังกล่าวจะกำหนดคะแนนลงโทษที่จะพิจารณาตัดจากแต่ละนโยบายการบัญชีที่พิจารณาเห็นว่าหลวมเกินไป (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549) ตัวอย่างเช่น หากกิจการตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง จะตัด 1 คะแนน แต่ถ้าหากไม่พบว่ากิจการมีการตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง ก็จะไม่มีการตัดคะแนนและใช้คำว่า “ไม่พบ” แทน ยิ่งกิจการสะสมคะแนนลงโทษไว้มากเท่าไร คุณภาพกำไรของกิจการก็ยิ่งลดต่ำลงเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการ ดังแสดงในตารางที่ 3.24 อีกทั้งยังใช้ข้อมูลจากการค้นหาสัญญาณเตือนภัย (ภาคผนวก ก หัวข้อการค้นหาสัญญาณเตือนภัย) ประกอบการพิจารณาด้วย

จากตารางที่ 3.24 พบว่า กิจการได้รับคะแนนลงโทษ ในเรื่อง

3.3.4.1 การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง จากรูปภาพที่ 3.22 พบว่า กิจการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ ซึ่งการที่กิจการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำให้กำไรสูง (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549) จะมีค่า P/E Ratio ต่ำกว่ากิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีอัตราเร่ง เนื่องจากตลาดจะมองกิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรงว่ากำลังพยายามที่จะสร้างกำไรให้สูงขึ้น โดยตัดค่าเสื่อมราคาแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะส่งผลให้กำไรของกิจการมีคุณภาพต่ำกว่าคุณภาพกำไรของกิจการที่คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยใช้อัตราเร่ง

ตารางที่ 3.24 แสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไร ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
1. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง Investment Tax	-1	-1
2. Credit ที่คำนวณขึ้นโดยใช้วิธี Flow Through	ไม่พบ	-1
3. การตั้งสิทธิบัตรเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	ไม่พบ	-2
4. การใช้วิธีต้นทุนเต็ม (Full Cost Accounting) ในธุรกิจน้ำมัน	ไม่พบ	-5
5. การตั้งค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	ไม่พบ	-1
6. การตั้งสำรองเพื่อขาดทุนไว้ต่ำกว่าผลขาดทุนที่ควรจะได้บันทึกไว้ในทางบัญชี	ไม่พบ	-1
7. การตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีโดยใช้ระยะเวลาที่ยาวเกินไป	ไม่พบ	-1
8. การตัดค่าเสื่อมราคาโดยอิงอายุการใช้งานกับอายุจริง (Physical Life) ซึ่งยาวกว่าอายุที่จะให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแก่กิจการ (Economic Life)	ไม่พบ	-1
9. จำนวนเงินจ่ายขาดในหนี้สินเงินบำนาญ (ส่วนเกินของหนี้สินเงินบำนาญที่เกินกว่าราคายุติธรรมของทรัพย์สิน โครงการบำนาญ)		
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ ½ ปี	ไม่พบ	-1
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 1 ปี	ไม่พบ	-2
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 2 ปี	ไม่พบ	-3
10. การรับรู้รายได้จากสัญญาก่อนการชำระเงินจะเสร็จสิ้น	ไม่พบ	-3
11. การรับรู้รายได้จากงานที่ทำเสร็จเพียงบางส่วน	ไม่พบ	-1
12. การจัดจำแนกลูกหนี้ระยะยาวเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	ไม่พบ	-2
13. การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	-1	-1
14. การจัดจำแนกที่ดินรอการพัฒนาไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	ไม่พบ	-3
15. ไม่ได้ตัดจำหน่ายค่าความนิยมที่ได้บันทึกไว้	ไม่พบ	-1
16. การตีราคาสินค้าคงเหลือโดยใช้วิธี FIFO	ไม่พบ	-1

ตารางที่ 3.24 รายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ	
	กิจการ	เกณฑ์มาตรฐาน
17. ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four	-1	-1
18. การรวมกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของ รายได้จากการดำเนินงานปกติ	ไม่พบ	- 1
19. การจัดสรรต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่ส่วนงานที่ได้มีการ ยกเลิกการดำเนินงานมากเกินไป	ไม่พบ	- 1
20. สมควรได้รับคะแนนลงโทษในประเด็นอื่น ๆ	ไม่พบ	-5
รวม	- 3	- 37

รูปภาพที่ 3.22 แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินเรื่องการคำนวณค่าเสื่อมราคา ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2547 – 2549

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ แสดงบัญชีในราคาทุนหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และคำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรงในอัตรา ดังนี้			
อาคาร	ร้อยละ	5	ต่อปี
ยานพาหนะและอุปกรณ์	ร้อยละ	15 – 27	ต่อปี

3.3.4.2 การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชี จากรูปภาพที่ 3.21 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีการรับรู้ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2544 เป็นค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชีและเฉลี่ยตัดเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ส่งผลกระทบด้านลบต่อคุณภาพกำไร

3.3.4.3 ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four จากรายงานของผู้สอบบัญชี ประจำปี 2547 – 2549 (รูปภาพที่ 3.17 – 3.19) พบว่า กิจการใช้สำนักงานสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 3.25 แสดงการสรุปรายการตรวจสอบคุณภาพกำไรของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	คะแนนลงโทษ
1.การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง	- 1
2.การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	-1
3.ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big four	-1
รวม	-3

จากตารางที่ 3.25 พบว่า กิจการได้รับคะแนนลงโทษเพียงเล็กน้อย คือ -3 จากคะแนนลงโทษทั้งหมด - 37 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นโยบายการบัญชีของกิจการมีผลกระทบทางด้านลบเพียงเล็กน้อยต่อคุณภาพกำไรของกิจการ ดังนั้น กำไรของกิจการจึงเป็นกำไรที่มีคุณภาพด้วยจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.3.5 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ตารางที่ 3.26 แสดงอัตราส่วนทางการเงินของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ระหว่างปี 2547 - 2549

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
1.อัตราส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินฝาก	1.0692	0.9775	0.8630
2.อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	0.9133	0.8043	0.7273
3.อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	5.5228	-2.4864	0.8310
4.อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย	13.5574	-15.7467	12.5472
5.อัตราส่วนคุณภาพกำไร	3.3267	-1.5693	0.7008

อัตราส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินฝาก เป็นอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งอัตราส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินฝากของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีค่ามากกว่า 1 ในปี 2547 คือ 1.0692 สำหรับ ปี 2548 และ 2549 เท่ากับ 0.9775 และ 0.8630 แสดงถึงกิจการสามารถจัดหาสินทรัพย์หรือการปล่อยสินเชื่อ ได้มากกว่าหรือเท่ากับหนี้สินหรือการรับเงินฝาก อัตราส่วนในปี 2548 – 2549 มีจำนวนต่ำกว่า 1 เพียงเล็กน้อย ถือว่ามีกิจการสภาพคล่องที่ดีพอสมควร

อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน เป็นอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการว่าสามารถจัดหาสินทรัพย์ได้มากกว่า หรือเท่ากับหนี้สินที่กิจการมีอยู่ โดยพิจารณาเฉพาะสินทรัพย์และหนี้สินที่มีสภาพคล่องสูง ในปี 2547 มีอัตราส่วน 0.9133 และลดลง

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า หากกิจการสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ได้เท่ากับกำไรสุทธิที่รายงานไว้ ย่อมแสดงให้เห็นว่ากำไรนั้นเกิดจากการดำเนินงานที่แท้จริง ไม่ใช่การทำธุรกรรมทางการเงินและถือว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพ ซึ่งดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในปี 2547 คือ 5.5228 และลดลงเป็น -2.4864 ในปี 2548 ส่วนในปี 2549 มีค่าเป็นบวกคือ 0.8310 อาจแสดงถึงสิ่งผิดปกติเพราะมีความผันผวน ในขณะที่กำไรสุทธิสูงขึ้นทุกปี กำไรที่เกิดขึ้นอาจเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ

ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคาร เป็นตัวบ่งบอกว่ากิจการสามารถจัดหาเงินจากกิจกรรมดำเนินงาน เพื่อนำไปชำระดอกเบี้ยได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เท่ากับ 13.5574 ในปี 2547 ส่วนปี 2548 มียอดติดลบเท่ากับ -15.7467 ส่วนในปี 2549 เท่ากับ 12.5472 แสดงถึงกิจการมีความสามารถในการจัดหาเงินจากกิจกรรมดำเนินงานมาชำระดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นในปี 2549

อัตราส่วนคุณภาพกำไร เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กับกำไรที่ได้รายงานในงบกำไรขาดทุน ซึ่งอัตราส่วนคุณภาพกำไรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีค่าติดลบในปี 2548 คือ -1.5693 ส่วนปี 2547 และ 2549 คือ 3.3267 และ 0.7008 ตามลำดับ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเนื่องจาก ปี 2549 มีค่าเป็นบวก

จากอัตราส่วนทางการเงินของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า มีอัตราส่วนที่ดีหรือกิจการมีสภาพคล่องที่ดี เนื่องจาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องของกิจการแสดงค่าที่ดี แม้ว่าอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย และอัตราส่วนคุณภาพกำไรจะแสดงค่าติดลบในปี 2548 แต่ในปี 2549 กลับมีอัตราส่วนที่ดีขึ้น เนื่องจากมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานที่เป็นบวก ถือได้ว่ากำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนี้

3.3.6 วัดความแปรปรวนและความเสี่ยง (Standard Deviation and Risk Measurement)

ตารางที่ 3.27 แสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	497.30
2. สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน	0.2728

จากการศึกษาการวัดความแปรปรวนและความเสี่ยงของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า กิจการมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 497.30 ล้านบาท ในขณะที่กำไรถัวเฉลี่ย คือ 1,822.37 ล้านบาท และมีสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน เท่ากับ 0.2728 แสดงให้เห็นว่า กำไรของกิจการเป็นกำไรที่มีคุณภาพ เนื่องจาก ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าที่ต่ำกว่ากำไรถัวเฉลี่ยไม่มากนัก แสดงถึงความมีเสถียรภาพของกำไรสูง ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน มีค่าต่ำกว่า 1 และมากกว่า 0 แสดงให้เห็นว่ากำไรของกิจการมีความเสี่ยงต่ำ ถือว่าแนวโน้มของกำไรเป็นกำไรที่มีคุณภาพในหัวข้อนี้

จากตารางที่ 3.28 จากการใช้เทคนิคการค้นหาคัญญาเตือนภัย การประเมินผลกระทบของ นโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไรและการประเมินฝ่ายบริหาร การวิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงิน พบว่า กิจการมีสิ่งที่มีผลกระทบทางด้านบวกต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขในปี 2549 สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจในเรื่องการรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนเวลาที่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป รวมถึงมีอัตราส่วนทางการเงินมีค่าที่ดี ส่วนกิจการมีสิ่งผิดปกติที่มีผลกระทบในทางลบต่อคุณภาพกำไร คือ ผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขในปี 2547 และในปี 2548 แสดงความเห็นต่อบำรุงขาดทุนของปี 2547 ว่าไม่ถูกต้อง รวมถึงมียอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ มีการตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชี และนโยบายการบัญชีแตกต่างไปจากในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันซึ่งกระทรวงการคลังอนุญาตให้ปฏิบัติได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ ไม่ได้ใช้สำนักงานบัญชีในกลุ่ม Big four และมีการตัดค่าเสื่อมราคาด้วยวิธีเส้นตรง

ตารางที่ 3.28 แสดงการสรุปการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไร	วิเคราะห์จาก	ผลกระทบทางด้านลบต่อคุณภาพกำไร	ผลกระทบทางด้านบวกต่อคุณภาพกำไร
1. การค้นหาสัญญาณเตือนภัย	- รายงานของผู้สอบบัญชี	- ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขในปี 2547 และ 2548	- ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขในปี 2549
	- งบการเงิน	- ยอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปีหรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่านมา	
2. การประเมินผลกระทบของนโยบายบัญชี	- หมายเหตุประกอบงบการเงิน	- นโยบายการบัญชีที่ใช้แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรม	- สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ
3. การประเมินฝ่ายบริหาร	- รายงานของผู้สอบบัญชี	- ไม่ได้ใช้สำนักงานบัญชีในกลุ่ม Big four	
	- งบการเงิน	- การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	
	- หมายเหตุประกอบงบการเงิน	- การตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง	
4. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	- งบการเงิน		- อัตราส่วนทางการเงินมีค่าที่ดี